

Anne Mette Fruelund Andersens prædiken 3. søndag i fasten

Taler

Anne Mette Fruelund
Andersen
Sognepræst

Dato

3. marts 2024

Sted

Viborg Domkirke

Omstændigheder

Anne Mette Fruelund Andersen forestod prædikenen i Viborg Domkirke, hvor Søren Pape Poulsen boede tæt på og kom fast. Udover selve prædiken blev han på følgende vis mindet i meddelelserne efter kirkebøn og før apostolsk velsignelse:

"Som markering her ved Søren Pape Poulsens alt for tidlige død, vil jeg blot på menighedens vegne her i Domkirken, hvor Søren kom, give udtryk for, at han vil han blive savnet dybt."

Herefter blev der sunget 'Se nu stiger solen'.

Prædikentekster

2. Mosebog 32,7-10 + 32,30-32
Johannes Åbenbaring 2, 1-7
Johannes evangeliet 8,42-51

Salmer

Her vil ties, her vil bies
Jeg kender dit ansigt på korset
Behold os Herre ved dit ord
Se nu stiger solen
Du ved det nok, mit hjerte

Det er igen blevet en trend at faste for at opnå vægttab eller være sund. Jeg bombarderes med tips og tricks om måder at faste på efter alder, efter døgnrytme, 8-16 faste og hvad det hedder. Min algoritme afslører åbenbart en vis interesse for sundhedstips.

Enhver, der har prøvet at være sulten ved, hvordan vi kan mærke vores kroppe, når sult melder sig. Det virker faretruende med sult! Og derfor kan det være helt rart at opleve, hvis man ellers tør, at når man bevidst vælger ikke at spise lige der, hvor sulten fylder – at så går den over igen. Som enhver anden følelse eller kropsfornemmelse, der skyller ind over os – og forsvinder igen.

Men det kræver, at man skal turde blive i noget ubehageligt, som sult jo er; faste for en tid og vælge at undersøge sulten nysgerrigt. Som regel gør vi noget andet: Vi skynder os at spise! For hvem får ikke stærk trang til at komme hurtigst muligt væk fra ubehag!

Det er fastetid i kirkeåret, som salmetavlen siger. 3. søndag i fasten. Teksterne er alvorlige: Godt og ondt. Sandhed og løgn. Gud og Djævel. Liv og død. Der er alvor i luften og vi ville måske hellere høre nogle af højtidernes festlige tekster, men det må vente. Det er fastetid og alvorstid og det kan sådan set også ramme helt rigtigt. Sådan havde mange af os det også i går, da beskeden om Søren Pape Poulsens alt for tidlige død ramte os gennem nyhederne.

Så her gælder som Martin A. Hansen skrev i romanen 'Løgneren': "Når du kommer til meningsløshedens yderste, da ser du, at det hele er en valplads, hvor to magter slås. Og et ingenmandsland gives ikke. Enhver, der enten har stået på prædikestolen 3. søndag i fasten eller siddet som menighed i skibet, ved, at det er en afgørelsens stund", siger degnen Johannes Vig fra sin personlige ørken, den isolerede, til-isede ø, Sandø, han bebor.

Vi hører i dag fra det Gamle Testamente om Israelitterne i ørkenen, der støbte en tyrekalv af guld, som de dansede om og tilbad som deres Gud og fra Johannes åbenbaring lyder det fra ham, der holder de 7 stjerner i sin hånd og går imellem de 7 lysestager: "Men jeg har det imod dig, at du har svigtet din første kærlighed. Husk derfor på, hvorfra du er faldet og omvend dig".

Så der er hele tiden valg – og hele tiden mulighed for at vælge fristelsen til at lave vores egen Gud at danse om, fordi vi har så svært ved at vente og se, hvad der sker, hvis vi ikke selv handler os ud af det ubehagelige.

I dagen tekster er Jesu ord også ubehagelige. Hans replik til de omkringstående, der udfordrer hans identitet og kalder ham løgner, er: "I har djævelen til fader".

Det blev de stødt over. De mente nok, at de havde deres på det tørre. De troede på Gud, gjorde de, fulgte moseloven og betalte deres skat og kunne ikke finde på at arbejde på en helligdag. Så at de er djævelens afkom, stemmer ikke med deres selvopfattelse.

Jeg tror nok, vi også ville føle, at vi havde fået tørt på med sådan en replik. For vi

gør det jo også så godt vi kan, synes vi.

I dag har djævelen ikke horn og hale. Eller det djævelske er i hvert tilfælde ikke en figur eller skikkelse, som vi forbinder med alle vores svage, automatiske valg og fristelserne.

Men det betyder ikke, at der ikke findes noget ond. Omkring os og ikke mindst i os.

Vi kender alle til at vælge ligegyldighed overfor andre, egoisme, mobning, urimelig vrede, arrogance, at give efter for sladretrangen ...

Vi forbinder det bare ikke med ondskab, for det er jo bare menneskeligt, siger vi. JA NETOP! Skellet mellem de onde og de gode går ikke ned mellem mennesker, men går lige igennem enhver af os.

Vi er som dem, han talte til dengang. Vi deler tvivlen med dem. Og vi deler den lurende trang til at sige, at når vi gør vores bedste må det så være godt.

Så måske handler det ikke så meget om at have sit på det tørre, for det får vi aldrig helt alligevel. Men hvis vi tør tro; tør lade os holde fast på hans ord om sandheden, vejen og livet, og tør vente og lade os finde af ham, der tørrer enhver tåre af vores øje, som der også står i Johannes Åbenbaring. Ham, der netop elsker os, til trods for at vi aldrig kan gøre det godt nok. Og heldigvis for det.

Men i dag står der altså i Åbenbaringen:

”Men jeg har det imod dig, at du har svigtet din første kærlighed. Husk derfor på, hvorfra du er faldet og omvend dig”

Så gammel kærlighed ruste ikke. I hvert tilfælde ikke denne kærlighed. Den, fra den levende Gud til os dødelige.

Vi har et valg.

Netop ordet 'Valget' er den danske titel på en af de mest tankevækkende bøger, jeg har læst for nylig. Udkommet i slutningen af 2023 på dansk af den ungarsk-amerikanske psykolog Edith Eger, som var overlevende fra Auschwitz.

Som teenager tilbringer hun et år i lejren og mister begge sine forældre og oplever rædsler.

Hun overlever og fortæller i bogen om sit efterfølgende liv med de traumer opholdet har givet hende og om den tabte ungdom, tabet af familien, kæresten.

Hun taler ikke om sin fortid i de første mange år efter krigen af frygt for, at den skal fylde for meget. Men med hjælp udefra, blandt andet fra den berømte læge og jødiske filosof Viktor Frankl, der selv var overlever og skrev om menneskets søgen efter mening som det allervæsentligste i liv og overlevelse – indser Edith Eger, hvordan strategien, fortidsen er ved at æde hende op med bitterhed, vrede, angst og en evig vagtsomhed og et evigt mantra om, at hun slet ikke havde forment at være den, der overlevede.

Det, hun altså prøver at undgå at give plads: Fortiden. Tager plads. Fylder det hele Hun vælger en ny måde at leve på. Deraf titlen på bogen VALGET.

Hun lærer sig at turde mærke rædslerne og mindernes og sorgens ubehagelige, lammende indvirkning på hende og lade den have sin plads.

Det giver hende langt mere liv og nærvær og kontakt med sin mand, sine børn, sine venner – ja, med sig selv. Hun finder mening – ikke med lidelserne i sig selv, men med ikke at lade lidelserne bestemme alt i det liv, som hun faktisk har – på trods og helt ufortjent.

Ved at erkende at der er ondskab og lidelse, giver hun plads til at vælge livet i sit liv.

”Det er liv i døden og død i livet, og måske mest liv i livet, hvis døden er med i det”.

De underfundige og berømte ord kommer fra den filosofiske forfatter Villy Sørensen. Og lad det være de afsluttende ord, der kaster lys over de ord, som evangeliet i dag slutter med:

”Sandelig, sandelig siger jeg jer: Den, der bevarer mit ord, skal aldrig i evighed se døden”

Der er noget, som vi ikke kan vende det blinde øje til, selvom vi helst vil det. Noget, vi ikke kan handle os ud af, selvom vi prøver ihærdigt: Vores egen død. At mennesket kan vælge ondskab og at liv ødelægges ved det.

Samtidig så er det ikke en strategi at lade som om det ikke findes, for så sniger det sig ind på os og fylder. Netop fordi vi ikke vil, lade det fylde.

Som den sultne krop, der tør mærke sulten og ubehaget og lade være med at handle hurtigt for at få det til at gå væk. Så er der mere at sige om os mennesker end at vi skal dø og at vi kan være onde og kender til djævelske fristelser.

Vi kan også vælge livet. Nærvær med dem, vi holder af og dem, der har brug for os. At tro og håbe, når det ser håbløst ud. At lytte, når nogen forsøger at fortælle os, at vi er på det gale spor og danser om en guldkalv, vi selv har skabt. At se efter ham, der var med i den tørre ørken og ham, der tørrer vores øjne, når vi opdager, at vi ikke har vores på det tørre, som vi tror og aldrig får det.

Ham, der kalder sig vores første kærlighed, der minder os om, at det aldrig er for sent at vende om og lade os bevare af hans ord om evigheden.

Amen

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Prædiken

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/anne-mette-fruelund-andersens-praediken-3-sondag-i-fasten>